

Тенденції розвитку вищої освіти в Україні та Великій Британії: компаративний контекст

Дзюба Маргарита Ігорівна¹, Губін Юрій Ігорович²

Опубліковано	Секція	УДК
30.12.2025	Освіта/Педагогіка	378(477+410)

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18989247>

Анотація. У статті здійснено компаративний аналіз провідних тенденцій, чинників впливу та інноваційних підходів, що визначають розвиток освітніх систем України й Великої Британії. На основі вивчення історичних передумов формування освіти, сучасної державної освітньої політики, створення навчальних програм та результативності освітнього процесу, зокрема з урахуванням впливу новітніх технологій і процесів інтернаціоналізації, визначено переваги й проблемні аспекти обох систем, а також окреслено перспективні напрями їх удосконалення та співпраці.

У межах дослідження проаналізовано еволюцію національних моделей освіти, розглянуто вплив соціально-політичних і економічних трансформацій на стратегічні освітні рішення, а також виявлено спільні та відмінні риси у підходах до формування змісту освіти, розвитку компетентностей та оцінювання навчальних досягнень.

Окрему увагу приділено цифровізації освітнього середовища. Проаналізовано впровадження електронних освітніх ресурсів, дистанційних форм навчання та інтерактивних цифрових інструментів, окреслено можливості та виклики, що супроводжують технологічну модернізацію освіти, а також визначено шляхи підвищення її ефективності.

Важливим напрямом порівняльного аналізу виступає інтернаціоналізація освіти. Досліджено вплив євроінтеграційних процесів на українську систему. Розглянуто значення міжнародних освітніх практик і глобальних трендів для модернізації освітніх систем досліджуваних країн.

Ключові слова: вища освіта, компаративний аналіз, цифровізація, інтернаціоналізація, Болонський процес, Brexit, реформа освіти, компетентнісний підхід, освітні результати.

Trends in the development of higher education in Ukraine and Great Britain: a comparative context

Abstract. The article provides a comparative analysis of the leading trends, influencing factors, and innovative approaches that shape the development of the educational systems of Ukraine and Great Britain. Based on an examination of the historical prerequisites for the formation of education, contemporary state educational policy, curriculum design, and the effectiveness of the educational process — including the influence of the latest technologies and

¹ кандидат педагогічних наук Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна <https://orcid.org/0000-0001-8077-553>

² аспірант Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна <https://orcid.org/0009-0002-0003-8976>

internationalization processes — the strengths and problematic aspects of both systems are identified, and promising directions for their improvement and cooperation are outlined.

The study analyses the evolution of national educational models and examines the impact of socio-political and economic transformations on strategic educational decisions. Common and distinctive features in approaches to curriculum content development, competency formation, and the assessment of learning outcomes are also identified.

Particular attention is given to the digitalization of the educational environment. The article examines the implementation of electronic educational resources, distance learning formats, and interactive digital tools, outlines the opportunities and challenges accompanying the technological modernization of education, and identifies ways to enhance its effectiveness.

Internationalization of education is highlighted as a key dimension of the comparative analysis. The influence of European integration processes on the Ukrainian system is explored, and the significance of international educational practices and global trends for the modernization of the educational systems of the studied countries is considered.

Keywords: higher education, comparative analysis, digitalization, internationalization, Bologna Process, Brexit, educational reform, competency-based approach, learning outcomes.

Вступ

Постановка проблеми. Постановка проблеми полягає у визначенні, аналізі та зіставленні ключових тенденцій і чинників, що впливають на розвиток систем освіти України та Великої Британії. Для досягнення цієї мети передбачається розгляд їх історичних особливостей, сучасних освітніх стратегій і реформ, педагогічних підходів.

Зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями простежується у таких аспектах: Оцінювання ефективності освітньої політики та практик. Порівняльний аналіз тенденцій розвитку освіти в Україні та Великій Британії дає змогу виявити сильні та слабкі сторони кожної системи, а також оцінити наслідки запровадження різних моделей управління та педагогічних рішень. Сприяння міжнародному партнерству й обміну досвідом. Виявлення спільних рис і відмінностей у розвитку освіти двох країн може посилити міждержавну співпрацю, розширити можливості для адаптації кращих практик і сприяти професійному діалогу між освітніми інституціями.

Вивчення глобальних освітніх викликів є важливим складником сучасних досліджень. Аналіз тенденцій розвитку освіти в Україні та Великій Британії сприяє розширенню міжнародного наукового дискурсу щодо шляхів подолання спільних проблем, зокрема забезпечення якісної та доступної освіти, інклюзії та підтримки принципу навчання протягом усього життя.

Розуміння чинників, що визначають модернізацію освітніх систем, дозволяє прогнозувати подальший розвиток освіти й формувати більш гнучкі, стійкі та результативні моделі організації навчання як у цих державах, так і на глобальному рівні. Таким чином, порівняльний аналіз може слугувати орієнтиром у вдосконаленні освітніх стратегій, здатних відповісти на виклики майбутнього.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковому середовищі активно обговорюються питання реформування освітніх систем України та Великої Британії. Значна увага приділяється реформам освітньої політики.

Сучасним тенденціям розвитку вищої освіти України та Великої Британії присвячені публікації як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Зокрема, Гриневич, Ліннік та Герчинський [3] досліджують досягнення та виклики реформи «Нова українська школа», акцентуючи увагу на структурних змінах у змісті та організації освітнього процесу.

Важливим напрямом наукового пошуку є дослідження процесів інтернаціоналізації вищої освіти. Третьюк [14], досліджуючи взаємозв'язок дослідницько-орієнтованого навчання і викладання у вищій школі Великої Британії, обґрунтовує переваги

дослідницької моделі університетської освіти для підвищення якості підготовки фахівців. Захарчук [5] розглядає європейський, національний та інституційний виміри інтернаціоналізації українських університетів, визначаючи ключові механізми їх інтеграції в міжнародний освітній простір.

Морзе та співавтори [9] аналізують цифрову трансформацію вищої освіти як рушій інтеграції України в європейський освітній простір. Биницька [2] узагальнює досвід провідних країн світу, зокрема Великої Британії, у подоланні викликів цифровізації освіти.

Попри значний науковий доробок, недостатньо дослідженим залишається порівняльний аналіз стратегій адаптації освітніх систем України та Великої Британії до принципово різних зовнішніх викликів - збройного конфлікту та постбрекзитівської трансформації - у їх взаємозв'язку з показниками цифрової готовності та освітніх результатів. Пропоноване дослідження спрямоване на заповнення цієї прогалини шляхом комплексного порівняльного аналізу, що може слугувати основою для міжкультурного обміну досвідом і вдосконалення національних освітніх систем обох країн.

Важливим напрямом наукового пошуку є дослідження педагогічних концепцій та методології проектування навчальних програм. Зокрема, Мойсієва та Усачов [8] здійснили аналіз інтеграції компетентнісного підходу в освітні системи України та Великої Британії, визначивши переваги та труднощі його імплементації.

Окрему групу становлять праці, присвячені ролі технологій у розвитку освіти. Яворська [15] досліджує впровадження електронного навчання у вищій школі України.

Значна увага приділяється і впливу інтернаціоналізації на розвиток освіти. У роботах Єфіменко та Завгородньої оцінюється роль євроінтеграційних процесів у трансформації української освіти.

Запропонована стаття розглядає низку аспектів комплексної наукової проблеми, які раніше залишалися недостатньо опрацьованими, тим самим поглиблюючи розуміння тенденцій розвитку освіти в Україні та Великій Британії.

Попри наявність значного наукового доробку, недостатньо уваги приділялося впливу соціально-політичних факторів на трансформаційні процеси в освіті. У цьому дослідженні розкривається, як зміни політичного курсу, економічні чинники й суспільні потреби визначали напрями реформ і практик освітнього розвитку в Україні та Великій Британії.

Порівняння тенденцій розвитку освіти в Україні та Великій Британії може стати основою для міжкультурного обміну знаннями та досвідом, сприяти виявленню кращих практик і застосуванню отриманих висновків для вдосконалення національних освітніх систем.

Мета статті. Метою дослідження є здійснення комплексного порівняльного аналізу ключових тенденцій і нововведень, які формують розвиток систем освіти України та Великої Британії.

Результати

З проголошенням незалежності у 1991 році Україна розпочала реформування власної системи освіти, спрямоване на її демократизацію й гуманізацію. Реформи зосереджувалися на підвищенні якості освіти, переході до компетентнісної парадигми, розширенні прав і автономії закладів освіти, а також на гармонізації стандартів із європейським освітнім простором.

Останні тридцять років характеризуються великими структурними змінами у системі освіти Великої Британії. До найбільш значущих реформ належать процес академізації шкіл та офіційне впровадження Національного навчального плану. Запроваджені трансформації спрямовані на підвищення якості освітніх послуг,

посилення автономії навчальних закладів, а також на реагування на сучасні виклики - глобалізацію, цифровізацію та стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій [5].

В Україні педагогічні підходи зазнали суттєвих трансформацій у напрямі учнецентрованої моделі навчання, що орієнтована на формування в здобувачів освіти критичного мислення, умінь розв'язання проблем та їх активну залученість у навчальний процес. Впровадження реформи «Нова українська школа» стало важливим каталізатором цих змін, оскільки вона акцентує увагу на розвитку ключових компетентностей та життєвих навичок. Компетентнісний підхід нині виступає провідною основою вітчизняних освітніх стандартів, адже його метою є підготовка здобувачів освіти до викликів сучасного ринку праці та забезпечення здатності до безперервного навчання протягом життя. Одним із пріоритетів національної освітньої політики залишається інклюзивність - створення рівних умов для всіх категорій здобувачів освіти, зокрема для дітей з особливими освітніми потребами. Педагогів заохочують застосовувати диференційоване навчання, працювати у взаємодії з фахівцями супроводу та формувати інклюзивне освітнє середовище [13].

Щодо впливу технологій на формування сучасних тенденцій розвитку освіти, велика увага приділяється розвитку цифрового навчання, використанню електронних освітніх платформ і інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій у педагогічну діяльність. Аналізуються як можливості, так і виклики, які супроводжують цифровізацію освіти в обох країнах, а також визначаються потенційні стратегії використання технологій для підвищення якості освітніх результатів.

У межах реформи «Нова українська школа» особливий акцент зроблено на формуванні цифрових компетентностей у здобувачів освіти. Навчальні заклади поступово впроваджують курси та модулі, спрямовані на оволодіння здобувачами навичок програмування, цифрової грамотності, безпечної поведінки в онлайн-середовищі тощо.

Крім того, Міністерство освіти і науки України послідовно реалізує політику цифрової трансформації управлінських процесів у сфері освіти. Зокрема, створення Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО) та застосування електронної системи публічних закупівель ProZorro сприяють підвищенню прозорості, ефективності та доступності освітніх послуг, оптимізують документообіг та сучасні процедури адміністрування.

Як в Україні, так і у Великій Британії цифрові технології розглядаються як ключовий інструмент підвищення якості навчання та розширення освітніх можливостей. Обидві системи освіти активно впроваджують електронні платформи, дистанційні формати взаємодії та цифрові освітні ресурси, що сприяє персоналізації навчального процесу та розвитку самостійності здобувачів освіти.

У Великій Британії цифрова модернізація освітнього середовища має більш тривалу історію та опирається на розвинену інфраструктуру. Національні освітні платформи, такі як Oak National Academy або BBC Bitesize, забезпечують широкий спектр навчальних матеріалів, адаптованих до державних стандартів. Крім того, британські школи активно використовують системи управління навчанням (LMS), наприклад Google Classroom, Microsoft Teams for Education, що дозволяє здійснювати облік успішності, комунікацію та зворотний зв'язок у цифровому форматі.

Україна, хоч і демонструє менш тривалий досвід цифровізації, проте швидко нарощує темпи розвитку. Поява Prometheus, EdEra та інших державних освітніх платформ стала відповіддю на потреби освітнього процесу в умовах пандемії та військової агресії, що суттєво прискорило впровадження цифрових технологій.

Важливою різницею між країнами є рівень ресурсного забезпечення та цифрової доступності. У Великій Британії інфраструктура широкосмугового Інтернету та

наявність пристроїв для навчання загалом є усталеним стандартом. Натомість в Україні цифрова нерівність між регіонами ще зберігається, що ускладнює рівний доступ до електронної освіти.

Щодо розвитку цифрових компетентностей, у Великій Британії технологічна грамотність інтегрована в навчальні програми вже тривалий час і підтримується системними підходами до підготовки педагогів. Україна лише формує такі механізми: впровадження курсів підвищення кваліфікації вчителів, розроблення методичних рекомендацій та цифрових освітніх стандартів.

Пандемія COVID-19, а згодом і повномасштабна військова агресія росії проти України істотно прискорили впровадження дистанційних та змішаних форматів навчання в українській освітній системі. У короткі строки заклади вищої освіти були змушені перейти на онлайн-інструменти, використовуючи платформи для відеоконференцій, електронні навчальні середовища та цифрові освітні ресурси, що забезпечило безперервність освітнього процесу в умовах кризи.

Поширення відкритих освітніх ресурсів (OER) стало важливим інструментом демократизації доступу до якісних навчальних матеріалів в Україні. Зокрема, проєкт e-Textbook спрямований на створення цифрової бібліотеки підручників і навчальних ресурсів із вільним доступом для студентів та викладачів, що відповідає світовим тенденціям відкритої освіти та сприяє зменшенню освітньої нерівності.

Отже, Україна демонструє стрімку динаміку цифрових інновацій, але ще долає бар'єри технологічної доступності.

Сучасні технології також сприяють упровадженню інтерактивних засобів навчання в українських освітніх закладах, серед яких інтерактивні дошки, планшети, VR-обладнання та інші цифрові інструменти. Використання таких ресурсів дозволяє педагогам створювати більш динамічне, наочне й емоційно залучене освітнє середовище, що стимулює інтерес здобувачів освіти та підвищує ефективність засвоєння навчального матеріалу.

Вагома роль технологій простежується й у розвитку STEM-освіти (Science, Technology, Engineering, Mathematics) в Україні. Створення та діяльність таких ініціатив, як Мала академія наук України та мережа STEM-шкіл, спрямовані на підтримку інноваційного мислення, розвиток науково-технічної творчості та формування кадрового потенціалу для високотехнологічних секторів економіки.

Наведені приклади підтверджують зростання значущості цифрових технологій у формуванні стратегічних трендів розвитку освіти України. Вони відкривають нові можливості для підвищення якості, доступності та результативності освітніх послуг, а також для інтеграції української системи освіти в глобальний освітній простір.

Таким чином, обидві країни прагнуть підготувати молоде покоління до викликів цифрової економіки, однак Велика Британія характеризується системністю, стабільним фінансуванням і багаторівневою інтеграцією інновацій, тоді як Україна — високою динамікою розвитку й орієнтацією на швидку адаптацію до глобальних технологічних трендів.

Роль цифрових технологій у формуванні сучасних тенденцій розвитку освіти у Великій Британії виявляється у багатьох складових національного освітнього простору.

Одним із ключових напрямів є широке застосування віртуальних навчальних середовищ (VLE), зокрема Moodle та Blackboard, які забезпечують дистанційну взаємодію викладачів і студентів, управління навчальними курсами та цифровий документообіг. За допомогою цих платформ відбувається поширення навчальних матеріалів, виконання й оцінювання завдань, організація групових проєктів і комунікацій.

У британських школах та університетах активно використовуються мобільні застосунки й електронні ресурси, такі як BBC Bitesize, Kahoot!, Quizlet, які сприяють

розвитку навичок самостійного навчання, забезпечують доступ до додаткових навчальних матеріалів і стимулюють інтерактивну взаємодію.

Важливим аспектом є інтеграція цифрових компетентностей у державні стандарти освіти. Із 2014 року «Computing curriculum» передбачає систему формування навичок програмування, комп'ютерного мислення та безпечного використання Інтернету з раннього шкільного віку, що відповідає потребам цифрової економіки.

Велика Британія також виступає центром розвитку EdTech-інновацій. Тут активно працюють стартапи та компанії, орієнтовані на створення технологічних рішень для освіти. Державні програми - як-от EDUCATE Programme та EdTech Strategy Міністерства освіти (DfE) - сприяють розвитку технологічного підприємництва та поширенню цифрових освітніх інструментів у навчальних закладах.

Британські школи й університети широко застосовують змішані формати навчання, які поєднують традиційні аудиторні заняття з дистанційними технологіями. Така модель забезпечує гнучкість навчання, сприяє персоналізації освітніх траєкторій і підвищує залученість студентів у навчальний процес [14].

Велика Британія характеризується системністю, стабільним фінансуванням і високою цифровою готовністю закладів освіти, тоді як Україна демонструє швидку динаміку зростання, але потребує усунення інфраструктурних і ресурсних дисбалансів для забезпечення рівного доступу до цифрової освіти.

Останніми роками у Великій Британії значного розвитку набув напрям learning analytics - аналітика освітніх даних. Застосування технологій обробки великих масивів даних дає змогу відстежувати індивідуальну динаміку навчальних досягнень, своєчасно виявляти прогалини у знаннях та адаптувати педагогічні стратегії відповідно до потреб конкретного здобувача освіти, що позитивно впливає на результативність навчання.

Окремим пріоритетом державної політики є розвиток асистивних технологій для підтримки учнів з особливими освітніми потребами (SEND). Використання програм синтезу мовлення, технологій розпізнавання голосу, адаптивних пристроїв та іншого спеціального обладнання сприяє усуненню освітніх бар'єрів і формуванню інклюзивного середовища.

Наведені приклади свідчать про вагомий вплив цифровізації на сучасний розвиток освіти Великої Британії, відкриваючи широкі можливості для підвищення якості, доступності та ефективності освітніх послуг.

Міжнародні освітні процеси суттєво впливають на трансформацію політик, управлінських рішень і стратегічних орієнтирів обох країн.

В Україні інтернаціоналізація визначається одним із ключових напрямів модернізації вищої освіти та зумовлюється прагненням інтеграції до Європейського Союзу та узгодження освітніх стандартів із європейськими.

Основні результати інтернаціоналізації в Україні:

- участь у Болонському процесі → впровадження трициклової моделі (бакалавр – магістр – доктор філософії);
- розвиток систем внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти;
- розширення можливостей академічної мобільності студентів і викладачів;
- перехід до компетентнісно орієнтованого й студентцентрованого навчання;
- участь у міжнародних оцінюваннях, зокрема PISA, для порівняння результатів із глобальними показниками.

Інтернаціоналізація сприяє підвищенню конкурентоспроможності української освіти та інтеграції в Європейський освітній простір.

Британські університети традиційно орієнтовані на залучення іноземних студентів, науковців і глобальних інвестицій, що формує високий рівень міжнародного престижу та наукової репутації.

Проте Brexit створив для системи вищої освіти нові виклики: припинення участі в Erasmus+, зменшення мобільності в межах ЄС, зростання вартості навчання для студентів ЄС, скорочення міжнародних дослідницьких грантів, потреба у нових стратегічних партнерствах.

У відповідь університети Великої Британії:

- укріплюють позаєвропейські партнерства (Азія, Північна Америка);
- модернізують інтернаціоналізацію освітніх програм;
- розширюють англомовні онлайн-курси та спільні освітні проекти.

Незважаючи на політичні зміни, система британської освіти зберігає високу глобальну конкурентоспроможність.

Інтернаціоналізація відіграє визначальну роль у стратегічному розвитку освітніх систем України та Великої Британії, виступаючи чинником їх глобальної інтеграції та посилення конкурентоспроможності. В Україні цей процес переважно спрямований на входження в Європейський освітній простір, що забезпечує гармонізацію стандартів, модернізацію змісту освіти, зміцнення системи забезпечення якості та розширення міжнародних можливостей для студентів і викладачів. У Великій Британії інтернаціоналізація має давні традиції й характеризується високим рівнем залучення іноземних здобувачів освіти, активною участю у глобальних дослідницьких мережах і націленістю на збереження провідних позицій у світових рейтингах. Водночас політичні рішення, пов'язані з Brexit, зумовили перегляд механізмів міжнародного партнерства та необхідність пошуку нових форматів співпраці.

Таким чином, хоча обидві країни перебувають у різних умовах і на різних етапах інтернаціоналізації, їхні освітні політики поєднує усвідомлення важливості інтеграції у глобальний простір, адаптації до міжнародних трендів та впровадження найкращих світових практик для підвищення якості освіти.

Порівняльний аналіз чинників інтернаціоналізації свідчить про суттєву різницю у стратегічних пріоритетах двох країн. Для України домінуючим драйвером є європейська інтеграція, що зумовлює високу активність у сфері гармонізації освітніх стандартів, регуляторних вимог і забезпечення якості відповідно до норм Європейського простору вищої освіти. Натомість у Великій Британії, яка опинилася поза межами ЄС, актуалізувався курс на розширення глобальних партнерств поза європейським регіоном. Показники академічної мобільності демонструють, що Brexit спричинив зниження студентських обмінів із країнами ЄС, тоді як українська мобільність зростала до початку повномасштабної війни. У сфері фінансування вищої освіти британські заклади традиційно мають ширші можливості доступу до інвестицій і приватних ресурсів, тоді як українська система ще перебуває на етапі модернізації фінансових механізмів. Таким чином, хоча обидві країни прагнуть зберегти або нарощувати свою міжнародну конкурентоспроможність, їхні підходи до інтернаціоналізації суттєво відрізняються за напрямками, інструментами та ресурсною підтримкою.

У цілому інтернаціоналізація суттєво вплинула на розвиток освітніх систем України та Великої Британії, відкривши нові можливості для співпраці, обміну знаннями, участі в міжнародних оцінюваннях та глобального порівняння результативності освіти. Водночас ці процеси супроводжуються низкою викликів, що потребують стратегічних рішень і здатності освітніх систем до адаптації в умовах глобальних трансформацій [11].

Також, важливим залишається питання результативності та ефективності освіти в Україні й Великій Британії, зокрема рівні охоплення навчанням, показники випуску та результати стандартизованих оцінювань. Окрему увагу приділено проблематиці освітньої нерівності, що проявляється у відмінностях доступу, якості та результатів навчання між різними соціальними групами населення.

Аналіз освітніх результатів України свідчить про високі показники охоплення початковою та базовою середньою освітою: діти віком 6–15 років мають практично повний доступ до шкільної освіти. Натомість на рівні старшої профільної школи й вищої освіти спостерігається зниження рівня охоплення, особливо у сільських регіонах, що вказує на проблеми із збереженням контингенту та доступністю освітніх послуг.

Показники завершення навчання в останні роки демонструють позитивну динаміку: поступово збільшується частка учнів та студентів, які здобувають повну загальну середню та вищу освіту. Однак значні диспропорції у результатах навчання залишаються між міськими і сільськими школами, а також між різними соціально-економічними групами. Участь українських учнів у міжнародних дослідженнях, таких як PISA, засвідчила рівень результативності нижчий за середній показник країн ОЕСР, що підкреслює необхідність подальшого підвищення якості освіти.

У Великій Британії рівень залучення до освіти стабільно високий на всіх етапах - від початкової школи до післядипломної освіти, що відповідає концепції навчання впродовж життя. Високі показники завершення навчання у закладах вищої освіти пов'язані з конкурентоспроможністю британських університетів, їх сильною науковою базою та глобальним престижем.

Результати британських учнів у стандартизованих оцінюваннях зазвичай перевищують середні міжнародні показники. Високі результати демонструються у тестуваннях PISA, а також у національних іспитах, зокрема GCSE, що вказує на високий рівень сформованих навчальних компетентностей. Разом із тим, навіть у такій потужній освітній системі простежуються суттєві соціальні розриви - зокрема між учнями державних та приватних шкіл, а також між регіонами та соціальними групами.

Україна та Велика Британія стикаються зі спільним викликом - забезпеченням рівного доступу до якісної освіти незалежно від соціального статусу, місця проживання чи особливих освітніх потреб учня. Обидві країни концентрують зусилля на підвищенні професійного рівня педагогів, оновленні методик навчання та впровадженні цільових програм підтримки вразливих груп. Реалізація цих заходів сприятиме зростанню навчальних досягнень та зміцненню загальної ефективності освітніх систем.

Освітні результати в Україні та Великій Британії демонструють як спільні тенденції, так і суттєві відмінності, зумовлені історичним розвитком, економічною стабільністю та рівнем інноваційності систем освіти. Обидві країни забезпечують високий рівень залучення до шкільної освіти, однак у Великій Британії спостерігається вищий показник завершення навчання та кращі результати стандартизованих тестувань. Українські учні в міжнародному оцінюванні PISA поки що демонструють нижчі за середні результати країн ОЕСР, що сигналізує про потребу в удосконаленні методик навчання та зміцненні педагогічного потенціалу. У Великій Британії навчальні досягнення є стабільно високими, що корелює з розвиненою системою статистичного моніторингу, забезпеченням ресурсами та інноваційною інфраструктурою.

Разом з тим освітня нерівність залишається характерною для обох держав: в Україні вона зумовлена передусім територіальними та соціально-економічними відмінностями, тоді як у Великій Британії - різницею між державними й приватними школами та соціальним статусом учнів. Нерівний доступ до цифрових технологій, посилений війною, ускладнює забезпечення рівних можливостей для українських здобувачів освіти. Обидві країни вживають цілеспрямованих заходів для зменшення освітніх розривів, зокрема шляхом модернізації навчальних програм, підвищення кваліфікації педагогів і реалізації програм підтримки вразливих груп.

Таким чином, незважаючи на існуючі виклики, освітні системи України та Великої Британії орієнтуються на підвищення результативності, інклюзивності та доступності, що є важливими передумовами зміцнення їхньої конкурентоспроможності в умовах глобального освітнього середовища.

Отримані наукові результати, ґрунтовані на аналізі та порівнянні тенденцій розвитку освіти в Україні та Великій Британії, обґрунтовано через комплексне вивчення сучасних досліджень, наукових публікацій та статистичних даних. Вони дозволяють глибше усвідомити сильні та слабкі сторони кожної із систем, визначити перспективні напрями їх удосконалення, а також можливості для взаємного обміну досвідом та розширення міжнародного співробітництва. Крім того, результати дослідження розширюють наукову дискусію щодо глобальних процесів розвитку освіти, демонструючи, як різні освітні моделі можуть відповідати на виклики сучасності й формувати траєкторію майбутнього розвитку освітніх систем у світі.

Висновки

Дослідження тенденцій розвитку освіти в Україні та Великій Британії дало змогу сформулювати такі підсумкові положення:

В обох країнах упродовж останніх років реалізовано масштабні освітні реформи, зумовлені соціально-політичними змінами, економічними викликами та потребами суспільства. Їх ключовою метою є підвищення якості, доступності та інклюзивності освітніх послуг.

Педагогічні підходи та зміст навчальних програм зазнали еволюції: посилено акцент на особистісно орієнтованому та компетентнісному підходах, розвитку цифрових навичок, формуванні в учнів здатності до критичного мислення та самостійного навчання.

Цифрові технології відіграють визначальну роль у трансформації освітніх систем обох країн. Впровадження електронних платформ навчання, поширення дистанційних та змішаних форматів, використання інтерактивних і VR-інструментів сприяють модернізації змісту та форм освітнього процесу, розширенню доступу й підвищенню його ефективності.

Інтернаціоналізація істотно впливає на стратегічні напрями розвитку освіти в Україні та Великій Британії. Євроінтеграційні прагнення України, а також виклики й можливості, пов'язані з Brexit у Великій Британії, визначають освітні реформи, міжнародну мобільність, конкурентоспроможність університетів та характер міжнародного співробітництва.

Забезпечення рівного доступу до якісної освіти залишається актуальною проблемою в обох країнах. Освітні диспропорції, зумовлені соціально-економічними, територіальними та інституційними факторами, потребують цілеспрямованої державної політики, адресної підтримки та впровадження інклюзивних практик для досягнення сталого освітнього прогресу.

Список використаних джерел

1. Androshchuk I., Androshchuk I., Bidyuk N., Tretko V. Current Trends in the Development of Ukrainian Higher Education System. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2024. № 1. <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2024.01>
2. Биницька К. та ін. Перспективи та проблеми цифровізації освіти: досвід провідних країн світу. Гірська школа Українських Карпат. 2022. № 27. С. 5–11. <https://doi.org/10.15330/msuc.2022.27.5-11>
3. Гриневич Л., Ліннік О., Герчинський Я. Реформа «Нова українська школа»: досягнення, розвиток та виклики. European Journal of Education. 2023. Т. 58, № 4. С. 542–560. <https://doi.org/10.1111/ejed.12583>
4. Зайчук Ю. Забезпечення якості вищої освіти в Україні в умовах воєнного часу. Policy Futures in Education. 2025. Т. 23, № 1. <https://doi.org/10.1177/14779714241270254>

5. Захарчук Н. Інтернаціоналізація українських університетів: європейський, національний та інституційний виміри. *Journal of Comparative & International Higher Education*. 2024. Т. 16, № 3. С. 119–133. <https://doi.org/10.32674/jcihe.v16i3.6355>
6. Кушнір І., Брукс Р. Членство Великої Британії в ЄПВО після 2020 р.: «євроінтеграційний» порядок денний. *European Educational Research Journal*. 2023. Т. 22, № 5. С. 718–740. <https://doi.org/10.1177/14749041221083073>
7. Маргінсон С., Папаціба В. Вища освіта та наука: численні негативні наслідки і відсутність нових можливостей після Brexit. *London Review of Education*. 2023. Т. 21, № 1. <https://doi.org/10.14324/LRE.21.1.19>
8. Мойсієва Ф., Усачов В. Європейська інтеграція вищої освіти України в контексті Болонського процесу. *Вища освіта України*. 2021. № 2 (81). С. 5–18. <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2021-2>
9. Морзе Н. та ін. Цифрова трансформація вищої освіти як рушій інтеграції України в європейський освітній простір. *Cadernos de Educação Tecnologia e Sociedade*. 2024. Т. 17, № 2. <https://doi.org/10.14571/brajets.v17.n2>
10. OECD. PISA 2022 Results (Volume I): The State of Learning and Equity in Education. Paris : OECD Publishing, 2023. 390 с. <https://doi.org/10.1787/53f23881-en>
11. OECD. Transforming General Upper Secondary Education in Ukraine: Insights from International Experiences. Paris : OECD Publishing, 2025. <https://doi.org/10.1787/7c357ac4-en>
12. Перріман Дж., Болл С., Магуайр М. Академізація, маркетизація та перформативність в англійських школах. *British Educational Research Journal*. 2020. Т. 46, № 3. С. 617–634. <https://doi.org/10.1002/berj.3596>
13. Сніцовська О. Інтернаціоналізація вищої освіти як предмет досліджень українських компаративістів. *Гірська школа Українських Карпат*. 2023. № 29. С. 23–26. <https://doi.org/10.15330/msuc.2023.29.23-26>
14. Третько В.В. Взаємозв'язок дослідницько-орієнтованого навчання і викладання у вищій школі Великої Британії. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2015. Вип. 37. С. 168–171. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/784463c2-c947-43c0-b938-1caa7360ba49/content>
15. Яворська Т. Цифрова трансформація освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні. *Вища освіта України у контексті інтеграції до Європейського освітнього простору*. 2023. № 91. С. 217–226. <https://doi.org/10.38014/osvita.2023.91.19>